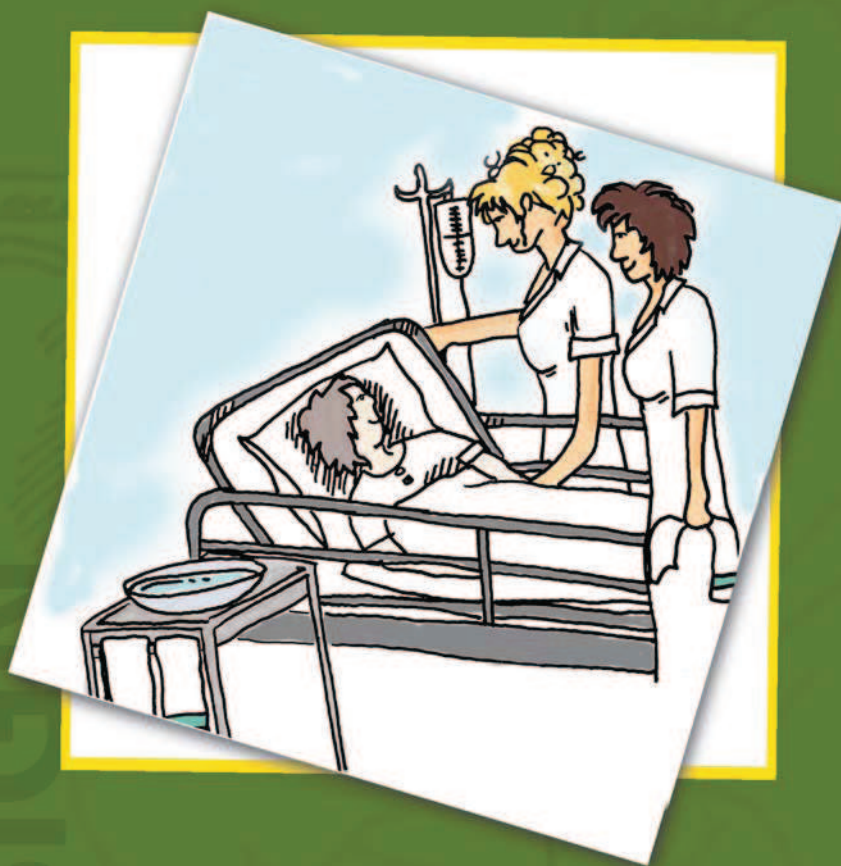

“Den gode sengestue”

RETNINGSLINIER FOR INDRETNING AF
SENGESTUER
TIL PLEJEKÆVENDE PATIENTER
PÅ SYGEHUSENE

VEJLE AMT

FORORD:

På sygehusene skal der løbende ske en udvikling og tilpasning af bygningerne, så de passer til de krav, der stilles til behandling og pleje af patienter indlagt på sygehusene. Det er samtidig en ledelsesopgave at sikre funktionelle og arbejdsmiljømæssige korrekte arbejdsforhold på sygehusene.

Tendensen er, at patienternes gennemsnitlige indlæggelsestid falder og plejetyngden stiger. Dette medfører bl.a., at der er behov for at renovere og nyindrette sengestuer. I visse tilfælde kan der også være tale om at bygge helt nye afdelinger med nye sengestuer. Det stiller krav til - at der ved hver ombygning/nybygning - foretages en konkret vurdering og stillingtagen til, hvordan vi sikrer arbejdsmiljøet og det funktionelle ud fra organisatoriske og bygningsmæssige tiltag.

Formålet med denne pjece er at give nogle retningslinier for, hvordan sengestuer til plejekrævende patienter på sygehusene kan indrettes for at:

- være funktionelle for patienter og personale
- leve op til lovgivningen.

Når sengestuen lever op til pjecens retningslinier, er der tale om "Den gode sengestue".

Det forventes, at pjecen kan anvendes af alle, der er inddraget i renovering og/eller nybygning af sengestuer til plejekrævende patienter på sygehusene i Vejle Amt. Pjecen skal ses som et redskab for sygehusenes lokale ledere, sikkerhedsorganisationer og tekniske afdelinger samt sundhedsforvaltningen og diverse rådgivere.

Tiltrådt af sygehusledelseskredsen, januar 2003
Godkendt af sundhedsudvalget, februar 2003

Leif Mørck
Formand for
sundhedsudvalget

/

Jens Elkjær
Amtssundhedsdirektør

INDHOLD

Hvad kendetegner den gode sengestue	4
Pladskrævende udstyr, der altid skal kunne være på stuen	6
<i>seng</i>	6
<i>sengebord</i>	7
<i>lænestol</i>	8
<i>bord</i>	8
<i>stol</i>	9
<i>garderobeskab</i>	9
<i>små hjælpemidler</i>	9
<i>transporthjælpemidler og træningsudstyr</i>	10
<i>loftlift</i>	11
<i>mobilt dropstativ</i>	12
<i>afskærmning</i>	12
<i>tv og video</i>	12
<i>håndvask med tilbehør</i>	13
<i>frit gulvareal</i>	14
<i>funktionel placering</i>	14
<i>adgangsforhold</i>	14
Andet pladskrævende udstyr, der lejlighedsvis skal kunne komme ind på stuen	16
<i>arbejdsstol til personale</i>	16
<i>snavsetøjsvogn</i>	16
<i>vægtstol</i>	16
<i>stålift</i>	16
<i>drejetårn</i>	17
<i>toilet-/ badestol</i>	17
<i>diverse vogne</i>	17
<i>transportbåre</i>	18
Andre forhold, der kræver stillingtagen	19
<i>gulv</i>	19
<i>vinduer</i>	19
<i>vægpaneler</i>	19
<i>varme og ventilation</i>	19
<i>lys</i>	20
<i>støj</i>	20
<i>alarm og kald</i>	20
<i>hygiejne</i>	20
<i>udsmykning</i>	21
<i>andre patientbehov</i>	21
Andet udstyr, der kan overvejes	22
Tegninger – eksempler på 1- og 2-sengsstuer	24-28

Før sengestuer bliver etableret/ændret, er det vigtigt at gøre sig klart:

- hvilke typer patienter skal benytte stuen
- hvilke behov har patienterne for hjælp
- hvilke hjælpemidler skal benyttes
- hvilke funktioner skal udføres på stuen
- hvilket udstyr skal der i øvrigt være

Hvad kendetegner "Den gode sengestue"

- den er indrettet til 1 eller 2 patienter
- den er indrettet, så der kan ydes såvel stående som siddende pleje og nogen grad af træning ved seng, lænestol, spisebordsstol og kørestol
- den er indrettet, så der kan laves manuel forflytning og forflytning med såvel loftlift som stålift ved seng, lænestol og kørestol - også i forbindelse med toilet-/badestol
- der er plads til seng(e), sengebord(e), spisebord og spisebordsstol(e), lænestol(e), håndvask og garderobeskab(e)
- der er plads til brug og opbevaring af 1-2 stk. transporthjælpemidler eller træningsudstyr pr. patient. På stuen er der desuden plads til sejl, mindre forflytningsudstyr og lejringsudstyr, samt brug af mobilt dropstativ
- der er også plads til ekstra lang seng, seng med vendeudstyr o.a.
- der er plads til at komme rundt med toilet-/badestole, transportbåre, div. vogne (rengørings-, medicin-, bioanalytiker-, stuegangsvogne m.v.) samt rulleborde med diverse udstyr
- det er funktionelt – dvs. at de indbyrdes forhold mellem møbler og andet udstyr er således, at både patienter og personale kan komme rundt. Desuden er den fornødne plads til at

- arbejde med plejefunktioner, forflytning, kørsel med senge og andet udstyr til stede, uden at man skal flytte med flere ting
- der er gode forhold m.h.t. ventilation, varme, lys, kald, alarm, hygiejne m.v.
 - der er gode kommunikationsforhold for patienten. Her tænkes på telefon, radio, tv, video, pc-stik og internetadgang
 - der er mulighed for diskretion og "privatliv". Her tænkes på afskærmning, aflåsning for private ejendele, lys- og lyddæmpning

På de følgende sider er udstyret og de krav, der er gældende ved indretning af "Den gode sengestue", beskrevet.

I beskrivelsen af de enkelte emner er der skelnet mellem de forhold og mål, der **skal** være i orden og det, der er **hensigtsmæssigt** at tage højde for.

Såfremt der er andre og mere pladskrævende behov vedrørende pleje, brug af hjælpemidler, træning eller opsætning af andet udstyr end det beskrevne, **skal** der foretages en vurdering af disse behov og dertil hørende pladskrav. Det kan f.eks. dreje sig om overnatning af pårørende på stuen. Det er der ikke taget højde for i "Den gode sengestue".

I sådanne situationer kan der hentes råd og vejledning hos f.eks. Center for Kommunikation og Hjælpemidler i Vejle Amt.

Bagest i pjecen er der 6 indretningsskitser, der viser, hvordan en 1-sengsstue og en 2-sengsstue **kan** indrettes ud fra de beskrevne retningslinier. Tallene i parentes ud for de enkelte punkter i teksten henviser til tallene på indretningsskitserne.

Vi gør opmærksom på, at skitserne kun er eksempler på mulig indretning.

Retningslinier for "Den gode sengestue"

Eksempler på indretning af henholdsvis 1-sengs og 2-sengsstue kan ses side 24-28

Pladskrævende udstyr, der altid skal kunne være på stuen:

SENG (1)

- grundmål alt i alt 110x240 cm, fremkommer ved:
 - standard plejeseng 100x220 cm
 - ekstra lang seng 100x240 cm
 - standardseng med vendeudstyr 110x220 cm
 - udstyr, der kan kræve yderligere plads på en seng: motor for enden af sengen til luftmadras eller vendeudstyr, f.eks. 40x20 cm (BxD), div. dræn og katetre på siden af sengen
- der skal være friplads ved den ene side af sengen til:
 - sejlplægning i kørestol/toiletstol 190x250 cm. Arealet må gerne være forskudt i forhold til sengen
 - forflytning med loftlift Ø* 150 cm
 - vendeareal for kørestol eller forflytning med stålift Ø 200 cm. Når kørestol/toiletstol indgår i forflytningen med stålift, skal der, udover vendearealet til liften, beregnes plads til en af stolene i tilknytning til vendearealet
 - tilkørsel med bære/leje
 - stående arbejde med pleje, behandling, træning, min. 75 cm i hele sengens længde

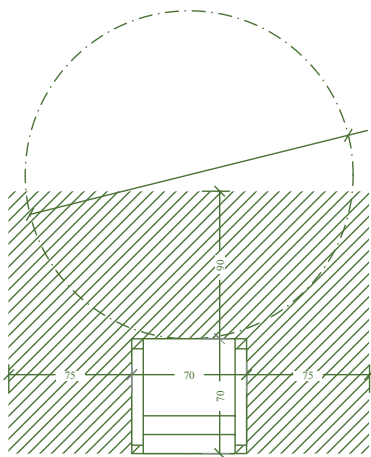
* Ø = vendediameter

- siddende arbejde, tungere stående arbejde samt besøg, 90 cm i 2/3 af sengens længde. Her skønnes ikke at være et behov ved hovedenden af sengen
- et areal på 150x150 cm til patientens manuelle forflytning, med hjælp, til kørestol/gangredskab
- friplads 90 cm ved den anden side af sengen i 2/3 af sengens længde til siddende pleje, tungere stående arbejde, behandling, træning, besøg m.m. Friplads 75 cm i hele sengens længde til stående arbejde
- hvis en patient har behov for det store forflytningsareal til modsat side af sengen, må der tages hensyn hertil ved fordelingen af sengepladser, eller om muligt ved flytning af sengen i forhold til forflytningsarealet
- friplads 140 cm ved sengegavlen til passage for seng, kørestol, div. rulleborde og vogne m.v. Hvor der ikke skal passere senge, f.eks. på 1-sengsstuer, er det tilstrækkeligt med 100 cm friplads ved sengegavlen
- vendeareal 260x260 cm til at dreje sengen 90°, når sengen skal køres ud/ind fra stuen. Vendearealet er en del af sengens areal og fripladsen omkring sengen
- af hensyn til pleje og forflytninger, placeres sengen i ret vinkel ud fra væggen

SENGEBORD (2)

- grundmål med bordpladen slået ud ca. 50x120 cm
grundmål med bordpladen slået ned ca. 50x50 cm
- sengebordet skal kunne placeres i flere forskellige vinkler med udslået bordplade ved valgfri side af hver seng
- sengebordet skal i øvrigt have letkørende og låsbare hjul, være aflåseligt for indhold, have en stabil bordplade samt en papirkurv/affaldspose

LÆNESTOL (3)

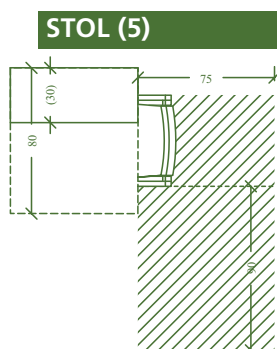

- det kan være nødvendigt, af hensyn til andre funktioner, at flytte sengebordet, for at kunne arbejde tæt ved patienten i sengen, kørestolen eller lænestolen.

- der skal være plads til en lænestol til hver patient
- grundmål ca. 70x70 cm
- friplads 75 cm ved begge sider af stolen af hensyn til pleje og forflytning
- friplads foran stolen 90 cm i hele stoleplad-sens bredde (220 cm) til stående og siddende plejefunktioner, samt Ø 200 cm midt ud for stolen til forflytning med lift
- sejlplægning i lænestolen foregår fra siderne af stolen og forfra. Plads hertil er sikret ved ovenstående
- det kan være hensigtsmæssigt at have let-kørende og låsbare hjul under stolen. Herved kan stolen (uden patient) let flyttes til en anden plads på stuen. Det skal dog sikres, at stolen stadig har en god sædehøjde
- det kan være hensigtsmæssigt - af hensyn til forflytning og pleje - at armlænene kan tages af
- på nogle afdelinger kan det være hensigtsmæssigt, at lænestolen er indstillelig (hvilefunktion). Den ekstra plads hertil opnås i fripladsen omkring stolen. Her er det nødvendigt med hjul under stolen, så den kan trækkes fri fra væggen og give plads til hvilefunktionen

BORD (4)

- der skal på hver stue være et bord til brug ved spisning og anden siddende aktivitet
- grundmål f.eks. 70x80 cm (BxD) for et klapbord udslået, og 70x30 cm (BxD) sammenklappet
- bordet skal om nødvendigt kunne slås sammen ved passage med seng

**GARDEROBE-
SKAB (6)**

**SMÅ
HJÆLPEMIDLER (7)**

- det vil være hensigtsmæssigt med tilgængelighed for kørestol fra en af siderne
- det vil være hensigtsmæssigt, om bordet kan slås ud i forskellige højder, da kørestolsbrugere ofte har brug for dette

- til bordet hører en spisebordsstol pr. patient på stuen. Stolen er til brug for såvel patient som pårørende og plejepersonale
- grundmål ca. 50x50 cm
- friplads 90x75 cm (BxD) på den ene side af stolen til siddende eller stående hjælp i forbindelse med spisning, medicingivning og placering. Stolen kan placeres efter behov, så der kan hjælpes fra valgfri side

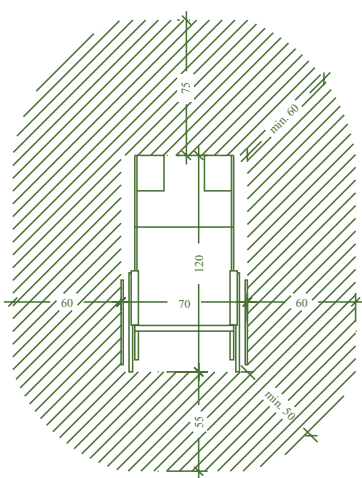
- til hver patient, til tøj og andre personlige ting. Skabet bør indeholde et aflåseligt rum.
- grundmål ca. 45x60 cm. Højde ca. 200 cm
- friplads foran skabsdøren for tilkørsel med kørestol samt friplads ved siden af skabets håndtagsside for en kørestolsbruger m.h.p. åbning af skabet
- det er hensigtsmæssigt, at skabet er placeret i den enkelte patients del af stuen, d.v.s. i kort afstand fra sengen

- der skal være plads på stuen til at opbevare mindre forflytnings- og lejringshjælpemidler. Der er til hver patient tale om forskellige lejringspuder (4-5 stk.), sejl, glidestykker/-puder og lignende mindre forflytningshjælpemidler
- hjælpemidlerne placeres i et enkelt eller dobbelt skab til hver patient, gerne tæt ved den enkelte seng, hvor udstyret skal benyttes
- hylderne i skabet skal have en minimumsbredde på 70 cm samt en minimumsdybde på 40 cm af hensyn til lejringspuderne

**TRANSPORT-
HJÆLPEMIDLER
OG TRÆNING-
UDSTYR TIL
PATIENT (8)**

- skabene placeres evt. over parkeringspladsen for transporthjælpemidler og træningsudstyr. I givet fald en minimumshøjde på 130 cm over gulv
- kørestol grundmål 70x120 cm (med eleveret benstøtte 140 cm)
rollator grundmål 70x80 cm
gangvogn 85x80 cm
toilet-/badestol 65x95 cm (kippet op til 150 cm i længden)
- friplads til kørsel og vending med kørestol med eleverede benstøtter, rollator/gangstativ, gangvogn, toilet-/badestol. Denne er sikret i den friplads, der er afsat til pleje, forflytning, vending samt passage beskrevet under "SENG (1)"
- friplads til brug af forskelligt trænings- og behandlingsudstyr, såsom Kinetec maskine, venepumpemaskine, gulvmåtte, specialbord, sengecykel, rulleborde med Voc-udstyr og lign. Denne er sikret i den friplads, der er afsat til pleje, forflytning, vending samt passage
- parkeringsplads i gulvniveau til at opbevare 1-2 stk. af de nævnte hjælpemidler/træningsudstyr pr. patient. Pladsen kan f.eks. etableres under et skab til de mindre hjælpemidler
- på en 2-sengsstue skal parkeringspladsen være 210x120x130 cm (BxDxH), eller 3 enheder af 75x120x130 cm (kørestol, rollator, rullebord, træningsudstyr og lign.)
- på en 1-sengsstue skal der være 1 enhed på 75x120x130 cm. Skulle der her være behov for 2 parkeringspladser, kan den ene ting, f.eks. kørestolen/rollatoren være parkeret ved siden af lænestolen, da der ikke samtidig er en anden patient, der skal kunne komme rundt
- parkeringspladsen skal være let tilgængelig, d.v.s. der må ikke stå noget foran pladsen

LOFTLIFT

- der skal være el-stik i 90 cm's højde ved parkeringspladsen med henblik på opladning af f.eks. elektrisk kørestol
- rumdækkende loftlift etableres på hver stue
- der skal afsættes plads til parkering af liftmotoren, når den ikke er i brug. Denne plads skal være let tilgængelig for personalet
- grundmål 30x40 cm (BxD) for motoren, og 12x60 cm for åget hængende under motoren
- der skal sikres strøm til loftliften
- friplads Ø 150 til arbejde med loftlift, d.v.s. forflytning af patient hængende i et sejl
- friplads i et elipseformet areal på 190x250 cm til pålægning af sejl for patient siddende i kørestol eller toilet-/badestol
- det skal sikres, at der kan benyttes loftlift og lægges sejl på i forbindelse med seng, lænestol, kørestol og toilet-/badestol. Ved de to sidstnævnte foregår forflytningen i fripladsområdet ved siden af sengen
- det skal sikres, at liften har et tilstrækkeligt stort løfteinterval, således at den både kan benyttes til opliftning af patienter fra gulv - i forbindelse med fald - og til at lifte patienterne op fra sengen, når der arbejdes ved denne
- sejl til den enkelte patient kan opbevares i hjælpemiddelskabet
- der må ikke være nedhængte loftsarmaturer eller loftshængt udstyr, der kan hindre liftens frie bevægelighed
- hvis badeværelset etableres i tilknytning til stuen, skal det overvejes, om der skal være en kombinationsmulighed med loftlift til badeværelset
- ved valg af loftlift skal der desuden tages hensyn til max. brugervægt, opladningsmulighed, antal løft pr. opladning, anvendelse af sejl m.v.

MOBILT DROPSTATIV

- der skal være plads på stuen til et mobilt dropstativ til hver patient
- grundmål Ø 70 cm
- dropstativet skal kunne følge patienten rundt på stuen, og kunne placeres ved sengen, når patienten opholder sig der

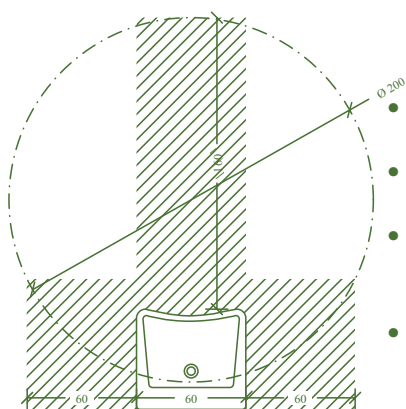
AFSKÆRMNING

- afskærmning skal være til stede på en 2-sengsstue, så der let kan opnås diskretion, arbejdsro, hvile og privatliv
- der skal som minimum kunne afskærmes mellem sengene
- en højde på ca. 175 cm er hensigtsmæssig
- hvis afskærmningen er fast placeret midt mellem parallelt opstillede senge, skal der på hver side være den nødvendige friplads på Ø 200 cm beskrevet under "SENG (1)". Er afskærmningen flytbar/sideforskydelig, kan man udnytte fripladsen ved siden af den aktuelle seng til pleje, forflytninger m.m.
- parkeringsmål og funktionsmål på relevant afskærmning skal indregnes i designet af stuen
- afskærmning må ikke loftmonteres eller på anden måde hindre brug af loftlift
- er der behov for yderligere afskærmning på en sengestue, kan der hentes mobile afskærmninger fra afdelingens depot

TV + VIDEO

- der skal være plads på stuen til et tv m. video til hver patient
- kan benyttes til information, undervisning og underholdning
- grundmål ca. 50x50 cm ved traditionelt væghængt tv
- placeres så der kan ses tv/video fra sengen og gerne også fra andre vinkler
- placeres i 200 cm's højde, så den ikke generer gående/stående personer. Må ikke hindre loftliftens frie bevægelighed
- skal være fjernbetjent og have hovedtelefon

HÅNDVASK SAMT TILBEHØR

- der skal etableres en håndvask på hver stue
- såfremt der ikke er etableret kørestolseget toiletrum eller badeværelse i tilknytning til stuen, skal håndvasken kunne benyttes af både patient, personale og pårørende
- grundmål min. 60x55 cm (BxD)
- type: flad facon, lige eller buet forkant (plads til maven) samt tilbageført afløb af hensyn til tilgængelighed for kørestolsbrugere. Det vil være hensigtsmæssigt, at patienten kan hvile underarmene på vaskens kant
- let betjeneligt armatur, gerne berøringsfrit, alternativt med langt køllegrab
- min. 60 cm friplads på hver side af håndvasken
- 160 cm friplads foran håndvasken af hensyn til tilgængelighed for kørestole ved en 90° vending
- fast højde med 80 cm til overkanten, eller variabel højde på 75-90 cm v.h.j.a. elfunktion. Ved sidstnævnte kræves – ud over vaskens dybde – 15-20 cm til ophæng for den elektriske konsol
- 100 cm højt spejl placeres over vasken med underkant 90 cm over gulvhøjde
- El-stik placeres ved vasken 90-110 cm over gulv
- affaldsbeholder, papirholder, sæbedispenser og lign. udstyr placeres således, at det ikke hindrer tilgængeligheden for kørestole og ikke mindsker fripladsområderne ved vasken
- det er hensigtsmæssigt, at affaldsbeholderen kan tages med hen til den enkelte seng i forbindelse med pleje
- *såfremt der er etableret kørestolseget toiletrum eller badeværelse for plejegrævende i tilknytning til stuen, er det tilstrækkeligt, at håndvasken på stuen kan benyttes af personale og besøgende. Da er der ikke ovennævnte pladskrav, eller specielle krav til vasken*

FRIT GULVAREAL

- fripladsområderne, der er nævnt i teksten, skal holdes fri for opmagasiner/parkering af diverse udstyr. Det er områder, hvor der skal kunne arbejdes med pleje, behandling, træning, forflytninger, transport og passage. Det kan være nødvendigt f.eks. at flytte med et mobilt sengebord, for at skabe plads til en arbejdsfunktion. Men det skal ikke være nødvendigt at flytte med flere forskellige ting for at opnå de nødvendige arbejdspladsforhold

FUNKTIONEL PLACERING

- den indbyrdes placering af møbler, hjælpemidler og andet udstyr, skal være således, at det giver den størst mulige funktionalitet i dagligdagen, og således at de beskrevne krav til det nævnte udstyr er opfyldt. Desuden kan forhold som kommunikation, diskretion og udsyn have betydning for placering af inventaret
- alle vegne, hvor en kørestol skal kunne passere, skal der være en passagebredde på min. 90 cm
- ved montering af udstyr/installationer, der skal kunne benyttes af patienterne, skal der tænkes i rækkevidde og rækkehøjde for såvel stående som siddende, og i visse tilfælde liggende patienter. Eksempelvis stikkontakter, lyskontakter, kaldeanlæg, sæbe, papirhåndklæder

ADGANGSFORHOLD

- døren til sengestuen skal have en fri åbning på min. 130 cm. Dette kræver – af hensyn til vægten – en todelt dør, som kun åbnes fuldt ud, når en seng skal igennem
- er den daglige fri åbning 90 cm, kan det meste udstyr passere, og døren er ikke for tung for mange kørestolsbrugere

- dørgrebet skal være godt at tage ved, d.v.s. rundt, kraftigt, og af et materiale, der er behageligt at gribe om og er let at rengøre
- døren skal være til at åbne, og dørgrebet til at nå, for såvel gående som kørestolsbrugere og folk, der har hænderne fulde og derfor må skubbe døren op med kroppen
- højde for vandrette greb for kørestolsbruger 85-90 cm
- af hensyn til kørestolsbrugere beregnes friplads ved siden af dørens håndtagsside, min. 50 cm på den side, der åbner op mod brugeren, og min. 30 cm på den side, der åbner væk fra brugeren
- der skal være niveaufri adgang til stuen og i hele stuens areal
- foran døren på gangside skal der være et frit vendeareal til 90° vending med seng, kørestol m.v. Dette areal udgør 260x260 cm (BxD).
- foran døren på stuesiden skal der være en fri længde på 315 cm og fri bredde på 140 cm til ligeud kørsel med en seng i såvel standard som ekstra længde. Vending af sengen foretages hvor sengen er placeret på stuen

Andet pladskrævende udstyr, der lejlighedsvis skal kunne komme ind på stuen:

Disse ting skal kun være på stuen, når de er i brug, og må opbevares et andet sted

ARBEJDSSTOL TIL PERSONALE

- mobil stol, der benyttes af personalet i forbindelse med plejefunktioner og træning ved seng, lænestol, kørestol, spisebordsstol
- grundmål Ø 55 cm
- friplads Ø 90 cm, når stolen er i brug ved seng, lænestol og kørestol. Ved spisebordsstol er det tilstrækkeligt med 90x75 cm (BxD)

SNAVSETØJS- VOGN

- grundmål 65x60 cm (BxD)

VÆGTSTOL

- mobil stol til siddende vejning af patienter. Kan benyttes indenfor forflytningsarealet ved siden af sengen.
- grundmål 60x75 cm (BxD)

STÅLIFT

- mobil gulvlift til stående forflytning af patienter
- grundmål 65x125 cm (105x125 med ben-spredning)
- friplads på Ø 200 cm til brug af stålift foran seng og lænestol. Kan benyttes ved kørestol og toilet-/badestol i fripladsområdet foran sengen, men da skal tillægges kørestolens eller toiletstolens grundmål
- sejlplågningsplads som beskrevet ved loftlift
- sejl til den enkelte patient kan opbevares i hjælpemiddelskabet

DREJETÅRN

- forflytningshjælpemiddel, der vinder indpas på markedet og erstatter drejeskiven. Bruges ved patienter, der selv kan trække sig op til stående ved støtte, og kan holde den stående balance, medens de bliver hjulpet til drejefunktion
- skal kunne benyttes ved seng, lænestol, kørestol og toilet-/badestol
- grundmål 55x50 cm (BxD) + plads til hjælper modsat patientsiden
- der kan arbejdes med forflytning v.hj.a. drejetårnet indenfor den friplads, der er afsat til brug af stålif, Ø 200 cm

TOILET-/ BADESTOL

- benyttes til transport af patient til badeværelset
- forflytning til stolen skal kunne foregå fra seng, kørestol eller lænestol v.hj.a. loftlift, stålif, drejetårn eller manuel forflytning
- grundmål 65x95 cm (BxD)
- friplads Ø 200 cm, er afsat ved seng og lænestol

DIVERSE VOGNE

- rullebord, medicinvogn, bioanalytikervogn, rengøringsvogn, EKG vogn, stuegangsvogn, hjertestopvogn er blandt de mange vogne, der dagligt eller jævnligt kommer på en sengstue og har typisk 1-3 personer med sig
- grundmål varierer på vognene fra 45x65 cm til 60x135 cm. En stående person fylder Ø 60 cm. Ved arbejdsfunktioner kræves typisk 75 cm stående friplads, eller Ø90 cm siddende friplads ud fra arbejdsstedet
- kørsel med vognene på stuen er indregnet i passagekrav og fripladsområder

TRANSPORTBÅRE

- grundmål 60x210 cm
- skal kunne komme tæt på hver seng til patienter, der selv kan forflytte sig fra seng til bære eller forflyttes med glidestykker. På den anden side af båren skal der være 75 cm til arbejdsfunktioner. Dette er indenfor det eksisterende pladskrav ved siden af sengen
- skal kunne placeres, så der mellem seng og bære er et forflytningsområde til brug af loftlift Ø 150 cm, og på den anden side af båren 75 cm til arbejdsfunktion. Dette opnås indenfor de allerede angivne pladskrav ved at placere båren skråt ud for fodenden af sengen, så forflytningsområdet ligger i vinklen mellem bære og seng, og bårens ene ende når ud i passageområdet for enden af sengen

Andre forhold, der kræver stillingtagen:

GULV

- skal være jævnt, skridsikkert, slidstærkt, behageligt at se, gå og stå på, rengøringsvenligt m.v.

VINDUER

- skal placeres, så patienten både fra liggende, siddende og stående kan se ud
- vinduerne skal kunne åbnes
- dagslysindfald skal kunne reguleres, således at generende blænding kan undgås, herunder også direkte og diffus sollys samt generende reflekser. Dette er især vigtigt for patienter med svagt syn
- for sengestuer i stueplan skal det sikres, at forbigående ikke kan se ind

VÆGPANEL

- indbygges i væg og forsynes med skinne/kulissestang for påmontering af andet udstyr, f.eks. sideforskydelig afskærmning
- hvis vægpanelet ikke er indbygget, skal dybden af panelet tillægges stuens bredde
- forsynes med udtag til ilt, sug, de nødvendige el-stik samt pc-stik m.v.
- ved placering af diverse udtag skal der sikres fleksibel placeringsmulighed for sengen

VARME OG VENTILATION

- i henhold til gældende normer
- der skal etableres en effektiv og støjfri ventilation
- mekanisk ventilation anbefales med et luftskifte tilpasset rummets udformning og afdelingens type
- det skal være behageligt og uden træk

LYS

- loftbelysning med natsænkning, evt. natbelysning ved gulv
- godt læselys til hver patient. Det er hensigtsmæssigt med indstillelige, velafskærmede lamper med små energibesparende lysstofrør, der fordeler lyset godt. Det er hensigtsmæssigt med koldrørslamper frem for glødelamper, for at undgå stærk varmeudvikling. Den enkelte patient skal selv kunne nå tænd/sluk funktion samt evt. regulering af lysstyrke. Det skal være let at betjene
- godt arbejdslys ved hver seng for personalet, tilstrækkeligt til behandling af sår forskellige steder på kroppen og til observation af apparatur, drops, urinposer m.v. Hvis der benyttes lysstofrør, bør disse være med højfrekvent forkobling, for at undgå flimrer.
- lys ved klapbordet

STØJ

- ved valg af materialer og indretning af stuen, skal der i videst muligt omfang tænkes i at sænke støjniveauet

ALARM OG KALD

- patienten skal som minimum selv kunne benytte kaldesystem fra seng, lænestol, kørestol og spisestol
- personalet skal kunne benytte alarmsystem fra hver sengestue

HYGIEJNE

- alt på stuen skal være let at renholde. Der skal derfor tages hensyn til dette ved valg af materialer til f.eks. betræk på lænestol, afskærmning, gardiner m.m.
- der skal være nødvendigt hygiejneudstyr ved håndvasken – flydende sæbe, antiseptiske midler, papirhåndklæder, engangshandsker, evt. berøringsfri vandhane m.v.

UDSMYKNING

- skal fremme en afslappet, hyggelig og rolig atmosfære for patienter, personale og pårørende
- farverne må ikke kamuflere, når noget spilles
- der skal være kontraster af hensyn til synshandicappede
- der skal males med mat glans, så lyset ikke reflekterer
- ved valg af materialer og produkter bør der generelt tænkes i æstetik, hygiejne og funktionalitet

ANDRE PATIENTBEHOV

- det er hensigtsmæssigt, at hver patient fra sengen kan benytte og betjene: tv, video, radio, læselys, pc-stik og internetadgang, barberstik m.m.
- på de tekniske områder vil der nok ske en stor udvikling, hvorfor det ved nybyggeri/ombygning må undersøges, hvorledes ovennævnte behov bedst tilgodeses. Der kan hentes råd og vejledning hos:
*Vejle Amts Medicotekniske afdeling
Skovvangen 2
6000 Kolding
Tlf.: 76 36 30 15
Fax: 75 53 45 73
E-mail: sek@mta.vejleamt.dk*

Andet udstyr, der kan overvejes:

BRUSELEJE/ VIPPELEJE

- grundmål for bruseleje 80x205 cm (BxL)
- grundmål for vippeleje 75x200 cm (BxL)
- skal kunne komme tæt på hver seng til patienter, der selv kan forflytte sig fra seng til leje, eller forflyttes v.hj.a. glidestykker
- skal kunne placeres, så der mellem seng og leje er et forflytningsområde til brug af loftlift Ø 150 cm og på den anden side af lejet 75 cm til arbejdsfunktion. Dette opnås indenfor de allerede angivne pladskrav, ved at placere lejet skråt ud for fodenden af sengen, så forflytningsområdet ligger i vinklen mellem leje og seng, og lejets ene ende når ud i passageområdet for enden af sengen

SPECIELLE SENGE

- senge til meget tunge patienter er endnu ikke standard med større bredde, men det kan man forestille sig vil komme i fremtiden. Der er i "Den gode sengestue" medtaget sengemålet 110 cm i bredden af hensyn til vendesystem eller andet udstyr koblet på siden af en seng. Her er altså indenfor rammerne mulighed for 10 cm bredere seng af hensyn til patientstørrelsen, men da ikke med vendesystem på
- "Den intelligente seng" er et begreb, der tales om i tiden. En seng, der kan måle og vise patientens målbare værdier (puls, blodtryk, temperatur m.v.). Om en sådan seng får et større mål vides ikke, så det er der ikke taget højde for i retningslinier for "Den gode sengestue"

PLANLØFTER

- er et specielt åg med tilhørende sejl, der kan benyttes til helt vandret forflytning af patient. Benyttes p.t. på mange intensivafdelinger, men kunne også i enkelte tilfælde forestilles brugt på sengestuer. Kan i givet fald kobles på loftliften, men hvis åget med tilbehør ikke er i brug, er der ikke beregnet plads til det på stuen. Det må opbevares på depot

DIGITALVÆGT TIL LOFTLIFT

- er et tilbehør, der kan monteres på loftliften mellem motoren og løfteåget, og bibeholdes der. Er en enkel og ikke pladskrævende måde til registrering af vægten hos patienter, der skal/kan liftes

VÆGUR

- det kan være hensigtsmæssigt med et vægur på hver stue. Placeres så den enkelte patient kan se det fra seng og lænestol

HELKROPSSPEJL

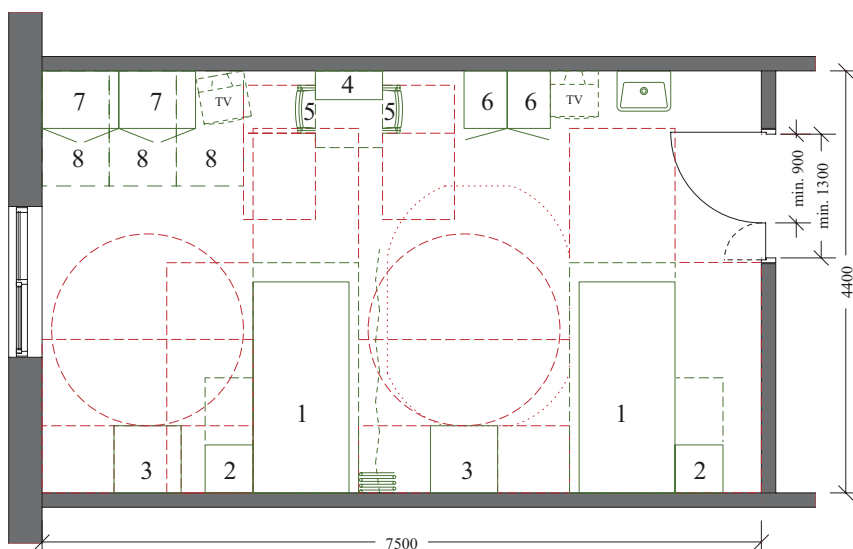
- ønsker man et helkropsspejl på stuen, skal det ophænges, så både stående og siddende patienter (kørestolsbrugere) kan komme til at se sig selv

STOLE TIL PÅRØRENDE

- hvis der er behov for flere stole til pårørende, kan man overveje et par ekstra væghængte klapstole. Skal i givet fald placeres, så de ikke tager af fripladsområderne

2-sengsstuer

Forklaring til tegningerne findes på side 28 - som kan foldes ud

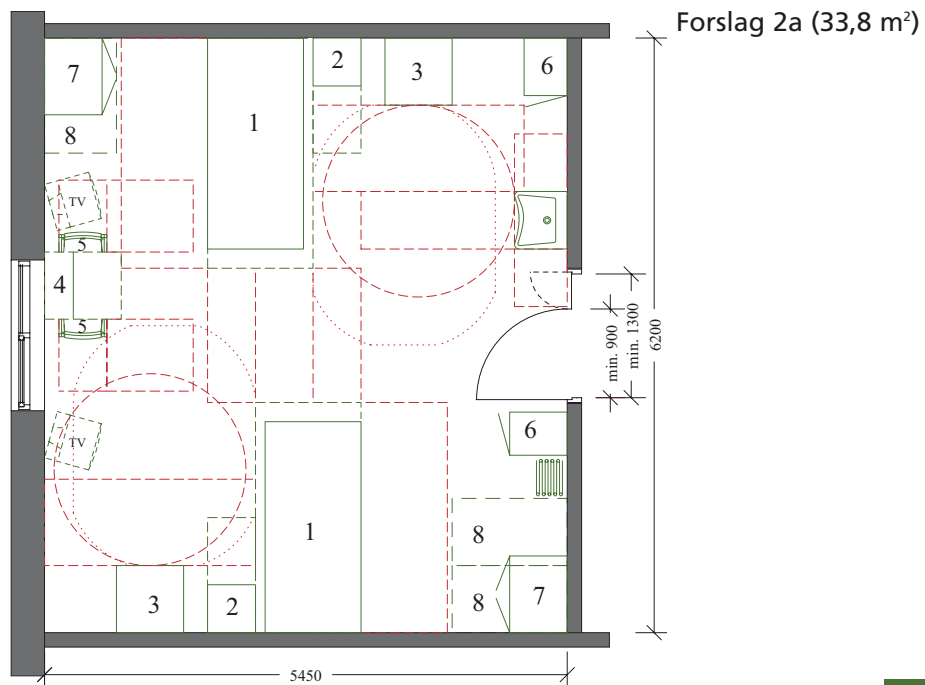
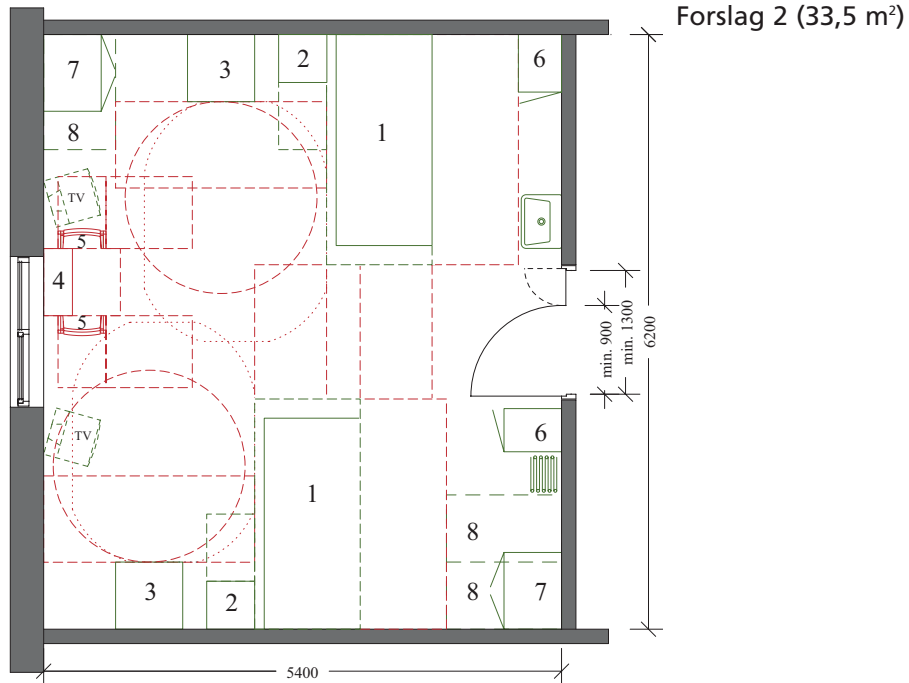

Forslag 1 (33 m²)

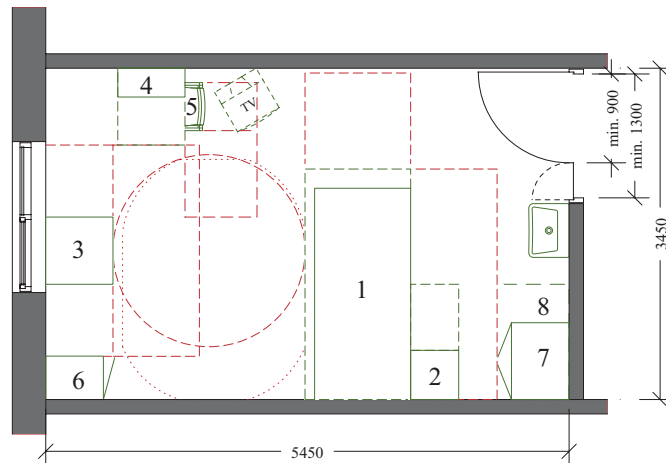
Forslag 1 og 2 viser eksempler på to forskellige indretninger af en tosenngsstue. På forslag 1 vises en afskærmning, der er fastmonteret eller sideforskydelig. På forslag 2 vises en parkeret mobil afskærmning.

Forslag 2a er en variant af 2'eren. 2a viser hvordan stuens indretning kan ændres, hvis man ønsker den almindelige håndvask udskiftet til en patienthåndvask. Det vil i dette tilfælde kræve 0,3 m² ekstra. Retningslinierne for en patienthåndvask kan ses side 13.

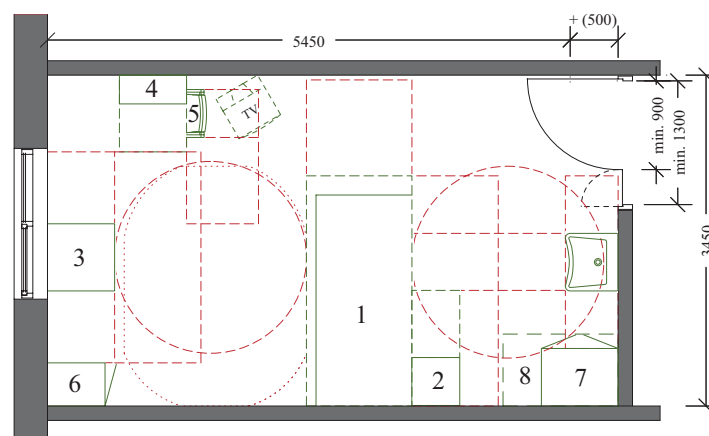
- — — vendeareal for kørestol og stålift
- sejlplægningensareal
- - - øvrige fripladsområder
- parkeret afskærmning

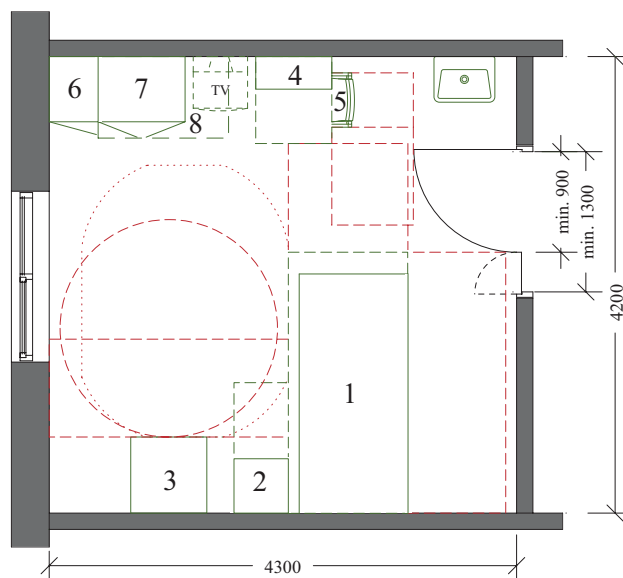
1-sengsstuer

Forslag 3 (18.8 m²)

Forslag 3a (20,5 m²)

Forslag 4 (18 m²)

Forslag 3 og 4 viser eksempler på to forskellige indretninger af en en-sengsstue.

Forslag 3a er en variant af 3'eren. 3a viser hvordan stuens indretning kan ændres, hvis man ønsker den almindelige håndvask udskiftet til en patienthåndvask. Det vil i dette tilfælde kræve 1,7 m² ekstra. Retningslinierne for en patienthåndvask kan ses side 13.

- — — vendeareal for kørestol og stålift
- sejl pålægningsareal
- - - - - øvrige fripladsområder
- parkeret afskærmning

Signaturer på tegningerne angiver følgende:

1. seng
grundmål 100 cm (110 cm) x 220 cm (240 cm)
2. sengebord
grundmål 50x120 cm
– sammenklappet 50x50 cm
3. lænestol
grundmål 70x70 cm
4. bord
grundmål 70x80 cm
– sammenklappet 70x30 cm
5. stol
grundmål 50x50 cm
6. garderobereskab
grundmål 45x60 cm
7. skab til små hjælpemidler
grundmål 80x60 cm
8. parkering af transporthjælpemidler og træningsudstyr. Grundmål 75x120 cm for hver enhed. Hvor flere enheder er sat sammen, er det tilstrækkeligt med 70 cm i bredden til hver enhed

De anvendte grundmål på ovennævnte udstyr er eksempler. Ønskes andre størrelser på udstyr, skal der beregnes plads til det.

De minimumsmål, der er angivet ved døråbningerne, er mål for den nødvendige fri åbning.

Tegningerne er kun eksempler på indretning af sengestuer ud fra de pladskrav, der er beskrevet i retningslinierne. Det er teksten, der skal benyttes ved renovering eller nyindretning af sengestuer.

Tegningerne er ikke målbare.

REFERENCER:

Retningslinierne i pjecen er lavet på baggrund af:

- Resultater og konklusioner fra "Undersøgelse af arbejdsfunktioner på sengestuer på sygehusene i Vejle Amt". Undersøgelsen er gennemført medio 2002, og resultaterne er samlet i rapport udgivet af Sundhedsforvaltningen i Vejle Amt oktober 2002.
- "Indretning af ældreboliger for fysisk plejkrævende m. fl." udarbejdet af Bygge- og Boligstyrelsen, Socialministeriet, Arbejdstilsynet, Kommunernes Landsforening, Københavns og Frederiksberg Kommune og udgivet af forlaget Kommuneinformation i 1997.
- "Egnet byggeri for ældre og handicappede" udgivet af Ribe Amts Hjælpemiddelcentral 1989, revideret udgave 2001.
- "Det gode badeværelse" – retningslinier for indretning af badeværelser til plejkrævende patienter på sygehusene, udgivet af Vejle Amt 2001.
- Rapport fra Aalborg Sygehus 1994 "Koncept for sengeafsnit"
- Faglig bistand fra boligterapeuter og synskonsulent på Center for Kommunikation og Hjælpemidler i Vejle Amt.
- Arkitektfirmaet Albertsen & Flarup.
- Vejle Amts Arbejds miljøpolitik.
- Vejle Amts Byggestyringsregler.
- Aktuell lovgivning – herunder: "Lov om arbejdsmiljø" og bekendtgørelserne "Faste arbejdssteders indretning", "Arbejdets udførelse", "Manuel håndtering" og "Anvendelse af tekniske hjælpemidler".

De mange mål på hjælpemidler og inventar er eksempler fra:

- Hjælpemidler i fællesindkøbsaftale i Vejle Amt p.t. (juni 2002).
- Firmaoplysninger.
- Oplysninger fra sygehuse i Vejle Amt.

Pjecen har været forelagt Arbejdstilsynet, specielt med henblik på om pjecen lever op til arbejdsmiljølovgivningen. Arbejdstilsynets bemærkninger er indarbejdet i pjecen.

Ved brug af denne vejledning bør man være opmærksom på, at der siden udarbejdelsen kan være kommet nyt lovstof/nye vejledninger på området.

Pjecen er udarbejdet af:
Hanne Nørgård
Center for Kommunikation
og Hjælpemidler i Vejle Amt

i samarbejde med:
Jette Mogensen
Fredericia Sygehus

Henning Rasmussen
Horsens Sygehus

Kirsten B. Hove
Sundhedsforvaltningen
Vejle Amt

VEJLE AMT

**Pjecen kan rekvireres ved
henvendelse til:**

**Center for Kommunikation
og Hjælpemidler i Vejle Amt**
Vestre Engvej 56
7100 Vejle
Tlf. 7943 6060
ckhm@ckhm.vejleamt.dk

**Sundhedsforvaltningen
i Vejle Amt**
Damhaven 12
7100 Vejle
Tlf. 7583 5333
www.vejleamt.dk

*Pjecen må kopieres med
kildeangivelse.*